

STANOVISKO KOMISE K NÁVRHU NA JMENOVÁNÍ PROFESOREM

Masarykova univerzita	
Fakulta	filozofická
Obor řízení	český jazyk
Uchazeč	doc. Mgr. Pavel Kosek, Ph.D.
Pracoviště uchazeče, instituce	Ústav českého jazyka, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Složení komise

Předseda	prof. PhDr. Petr Karlík, CSc. <i>Masarykova univerzita</i>
Členové	Prof. Dr. Tilman Berger <i>Univerzita Tübingen</i>
	prof. Mag. Dr. Stefan Michael Newerkla, Dr. <i>Univerzita Vídeň</i>
	prof. PhDr. Jana Pleskalová, CSc. <i>Masarykova univerzita</i>
	prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc. <i>Univerzita Palackého v Olomouci</i>

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Pavel Kosek vystudoval v letech 1990-1995 magisterský studijní obor český jazyk a literatura – historie na Filozofické fakultě MU v Brně. V letech 1995–2009 pak působil jako odborný asistent na Katedře českého jazyka FF Ostravské univerzity v Ostravě, paralelně s tím v letech 2000–2003 pracoval jako odborný asistent na Katedře marketingu a sociální komunikace Univerzity T. Bati ve Zlíně. Od roku 2003 dosud je pak zaměstnán na Ústavu českého jazyka FF MU v Brně, zprvu jako odborný asistent, od roku 2014 jako docent.

I když Pavel Kosek působil na třech moravských univerzitách, vědecky byl už od dob svých vysokoškolských studií pevně svázán s MU, konkrétně s Ústavem českého jazyka její FF. Bylo tomu tak bezpochyby hlavně proto, že zde našel v osobě prof. D. Šlosara nejlepšího učitele, jakého mohl najít člověk, který se vědecky zajímá o historický vývoj češtiny. Pod vedením prof. Šlosara, který už vedl jeho magisterskou diplomovou práci, a pak i prof. P. Karlíka se po studiích v letech 1996–2002 vzdělával v rámci doktorského studia a v roce 2002 získal titul Ph.D. na základě doktorské disertace *Spojovací prostředky v češtině období baroka*. Studiu historického vývoje češtiny pak zůstal věrný i nadále, věrný zůstal i období, na které se soustředil, tj. barokní češtině, a věrný zůstal i tématu, které v barokní češtině studoval: od spojek se dostal k dalším „krátkým slovům“ a ve svém habilitačním spisu *Enklitika v češtině barokní doby* podal analýzu klitik v barokní češtině. Byla to tehdy první práce, která se daným tématem systematicky zabývala, a když vyšla i tiskem, získala Koskovi uznání vědeckou komunitou jako znalce barokní češtiny. Pro obor český jazyk se pak Pavel Kosek habilitoval na FF MU v roce 2014.

Ve své badatelské práci se Pavel Kosek už od dob svých vysokoškolských studií věnuje historickému vývoji češtiny, využívaje znalostí oborů, které vystudoval. Z hlediska časového období se soustřeďuje na češtinu doby baroka, ale vidí ji nikoli izolovaně, ale jako jednu etapu,

kteřá měla své předchůdce i pokračování. A češtinu barokní doby vidí jako jazyk, který má svou strukturu a slouží ke komunikaci v určitém kulturním, politickém, náboženském a sociálním kontextu. To mu umožnilo dodat další argumenty ve prospěch odmítnutí barokní češtiny jako úpadku jazyka a baroka jako doby temna. Z hlediska teoretického přístupu k výzkumu se Pavel Kosek vyvíjel od strukturalisty k poststrukturalistovi, přičemž do české diachronní lingvistiky přináší taky podněty z oblasti formálních gramatických popisů. Je chvályhodné, že znalosti moderních syntaktických teorií nepoužívá slepě, ale s teoretickým nadhledem, takže může zvažovat alternativní možnosti popisu, a ne kopírovat anglosaské přístupy jen proto, že jsou dnes v módě. Tento badatelský přístup ho přivádí taky k tomu, že využívá jednak korpusová data, jednak jejich kvantitativní analýzu, čímž maximalizuje empirickou adekvátnost popisů jazyka, který nemá rodilé mluvčí, a o tom, jaká byla jeho struktura, si umíme udělat představu jen na základě analýzy dochovalých písemných textů, navíc stylově specifických.

P. Kosek nejvíce publikoval v oblasti syntaxe, jak o spojkách, tak i o klitikách, a předložil několik velmi důležitých prací o těchto tématech. Je však všude vidět, že zná starší jazykové fáze v mnoha více ohledech než jenom skladbu. Jednou z nich je ortografie, o níž se systematicky zajímal jak teoreticky, tak prakticisticky (jako editor barokních památek). Kosek má také obdivuhodné znalosti o kontaktních jazycích staré češtiny (hlavně o němčině a latině) a je schopen vidět souvislosti, ale také odůvodnit, když někde souvislosti nejsou. Ve svých pracích o syntaxi starší češtiny Kosek ovšem zná nejenom syntaktický, resp. jazykový systém, ale i texty, tj. je zároveň lingvista a filolog, a tady editor. Sám vydal několik textů 17. a 18. století a zúčastnil se čtyř větších kritických edicí. A měl tam možnost ukázat, že se jeho znalosti tzv. středního období týkají také mnoha sousedních věd.

Pavel Kosek publikoval řadu důležitých a ve vědecké komunitě uznávaných monografií, edicí, antologií, sborníků a článků nejen v předních českých, ale i mezinárodních časopisech. Je autorem 2 odborných monografií, 32 vědeckých článků v odborných recenzovaných časopisech, 25 článků ve sbornících, 21 kapitol v monografiích (vč. 18 obsáhlých hesel v prestižním Novém encyklopedickém slovníku češtiny) a autorem 2 monografií vědecko-pedagogický. Spoluvydal čtyři edice barokních památek. Editoval či spolueditoval 3 sborníky. Vystoupil na 29 konferencích, z toho 6 v zahraničí. Publikované texty i přednášky na konferencích jsou ve třech jazycích (v angličtině, češtině a němčině), což ukazuje mezinárodní rozměr jeho odborné práce i schopnost standardně komunikovat na mezinárodní vědecké scéně. Součástí jeho odborného profilu je i práce organizační; působí jako editor časopisu *Linguistica Brunensia*, angažuje se jako člen Jazykovědného sdružení, v letech 2014–2017 vykonával i funkci člena Oborového verifikačního a hodnotícího panelu RVVI (1 SHVa – SPOLEČENSKÉ VĚDY) a je členem Rady Ústavu pro jazyk český AV ČR, v.v.i. Pravidelně recenzuje projekty pro Akademii věd České republiky, GA ČR a příspěvky pro různé lingvistické časopisy.

O vysoké kvalitě odborné práce Pavla Koska svědčí také pozitivní zpětná vazba akademického prostředí, českého i mezinárodního. Byl členem řešitelského týmu v 5 projektech různého typu (projekty GA ČR, centrum excelence, výzkumné záměry a výzkumná centra) a ve 3 projektech GA ČR (včetně post doc-projektu) byl odpovědným řešitelem. V současné době je odpovědným řešitelem jednoho projektu GA ČR a prestižního projektu NAKI II. Mezinárodní rozměr jeho činnosti lze spatřovat v tom, že celkem strávil více než dva roky na zahraničních stážích. Na Vídeňské univerzitě pobýval v rámci programu AKTION nejprve tři měsíce, později půl roku (u prof. Vintra a prof. Newerkly). Významného ocenění mezinárodního významu se mu dostalo udělením stipendia prestižní Humboldtovy nadace pro zkušené badatele, na jehož základě mohl absolvovat 18měsíční studijní stáž u prof. Bergera na univerzitě v Tübingen.

Pavel Kosek uvádí přes 125 citací a ohlasů svých prací (z nichž 17 je v zahraničních databázích) a byl pozván k 24 přednáškám na prakticky na všechny české univerzity a bohemistická akademická pracoviště, ale také na zahraniční univerzity, které mají mezinárodně uznávané slavistické a bohemistické instituty (Univerzita Vídeň, Univerzita

Tübingen, Humboldtova univerzita v Berlíně, Univerzita Řezno, Univerzita Wroclav, celkem 11 zvaných zahraničních přednášek).

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci řízení ke jmenování profesorem v oboru český jazyk.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Doc. Pavel Kosek působil po ukončení studií v letech 1995–2009 jako vysokoškolský učitel nejprve na Ostravské univerzitě v Ostravě, přičemž v letech 2000-2003 přednášel taky na Univerzitě T. Bati ve Zlíně, a od roku 2003 se stal zaměstnancem FF MU na Ústavu českého jazyka. Zde působí dodnes. P. Kosek patří k těm pedagogům, kteří svou vysokoškolskou výuku opírají o dokonalou znalost oboru, kterému se věnují ve své vědeckovýzkumné činnosti. Na Ústavu českého jazyka zajišťuje proto výuku klíčových předmětů diachronní bohemistiky, tj. staroslovenštiny a historické mluvnice, a to ve všech třech formách studia: bakalářském, magisterské i doktorském: vede semináře a přednáší o staroslovenštině, historické mluvnici, barokní češtině, editaci českých raně novověkých textů, má ale také hojné zkušenosti s výukou současného českého jazyka (syntax, stylistika), dialektologie a základů slavistiky. Je rovněž garantem předmětů diachronní lingvistiky a jako člen oborové rady českého jazyka je zodpovědný za diachronní doktorský program. V poslední době se významně zasloužil o restrukturu studia českého jazyka a literatury na FF a o nově akreditované studijní programy. Studenti na pedagogickém působení P. Koska oceňují nejen jeho suverénní znalost vývoje češtiny ve všech jeho aspektech, ale taky schopnost zpřístupnit jim mnohdy náročná témata srozumitelnou formou. K tomu efektivně využívá i e-learning. Učitelským krédem P. Koska přitom je, že vysokoškolský student musí svému oboru rozumět, a aby mu rozuměl, musí se naučit jazyková data (která pro starší vývojové fáze češtiny jako rodilý mluvčí češtiny nemůže znát), musí porozumět jazykovědným teoriím, které dokáží reprezentovat dynamiku jazykového vývoje, a musí umět sám o jazykových jevech na tomto základě přemýšlet, tj. klást (si) otázky a zvažovat možná alternativní řešení. Učí studenty, že věda nezná hranic, a proto jim zprostředkovává zahraniční stáže (přes ERASMUS).

P. Kosek ví, že k dosažení tohoto pedagogického cíle musí dobrý pedagog pomoci studentům i vhodnou literaturou, kterou sám napíše. Pro potřeby studentů proto vydal dvě vysokoškolské učebnice, a připravil taky e-learningové kurzy. Jeho učebnice jsou používány ve vysokoškolské výuce staré češtiny nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Po dobu svého vysokoškolského pedagogického působení vedl P. Kosek 15 bakalářských a 11 magisterských diplomových prací. Byl školitelem 1 doktorandky, která studium získáním titulu PhD. úspěšně ukončila, a v současné době vede dva doktorandy. Jako vedoucí těchto prací i jako školitel dokáže studenty motivovat a vést je k samostatnému kritickému myšlení.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci řízení ke jmenování profesorem v oboru český jazyk.

Hodnocení uchazeče jako význačné a uznávané vědecké osobnosti v daném oboru

Doc. Pavel Kosek dnes patří k respektovaným lingvistům v českém i v mezinárodním měřítku a je znám jako jeden z nejvýznamnějších badatelů v oblasti české diachronní gramatologie, syntaxe pak především, ale současně jako jeden z nejlepších moderních filologů. Asi nejvýmluvnějším potvrzením toho je jednak už zmiňované získání mezinárodně prestižního stipendia Humboldtovy nadace, jednak taky už uvedené získání v Česku prestižního grantu NAKI II *Kramářské písně v brněnských historických fondech* (DG18P02OVV021), což je exemplárním důkazem interdisciplinárního zakotvení Koskovy badatelské činnosti (účastní se ho odborníci z Etnologického ústavu AV ČR, v.v.i., Moravské zemské knihovny a Moravského zemského muzea). P. Kosek udržuje živé pracovní i lidské kontakty s polskými, ruskými, slovenskými, německými a rakouskými jazykovědnými institucemi.

Koskovou zásluhou se tak Ústav českého jazyka na FF MU udržel pozici, kterou mu v minulosti v oblasti diachronní bohemistiky získali takoví jazykovědci jako A. Lamprecht, D. Šlosar a J.

Pleskalová, a zůstal všeobecně respektovaným a vysoce hodnoceným badatelským pracovištěm v oblasti výzkumu vývoje češtiny. Koskovou zásluhou pak je i to, že se pracoviště vyprofilovalo jako centrum studia baroka a barokní češtiny ve všech jejích aspektech. A Koskovou zásluhou je i to, že zde vznikla syntaktická škola diachronní gramatologie, které patří první pozice v oblasti výzkum krátkých slov, tj. spojek a klitik, a to jak z hlediska materiálového, tak a především z hlediska tvorby teorie, která barokní materiál adekvátně analyzuje. Logickým důsledkem tohoto stavu je i nejnovější grant *Vývoj českých pronominálních enklitik* (GA17-02545S), který P. Koskovi udělila GA ČR a který mu umožňuje svou školu dále personálně rozšiřovat a odborně prohlubovat.

Závěr: Uchazeč **je** význačnou a uznávanou vědeckou osobností v daném oboru. Významně se **zasluhuje** o profilování a rozvoj tohoto oboru. **Představuje** jednu z vůdčích osobností vědecké školy nebo výzkumného týmu v oboru.

Výsledek tajného hlasování komise

Počet členů komise	5
Počet odevzdaných hlasů	5...
z toho	5...
kladných	0...
záporných	0...
neplatných	

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a profilu uchazeče jako význačné a uznávané vědecké osobnosti předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat uchazeče profesorem v oboru český jazyk.

na zastavení řízení.

Brno dne 20. června 2019

prof. PhDr. Petr Karlík, CSc.

Prof. Dr. Tilman Berger

prof. Mag. Dr. Stefan Michael Newerkla, Dr.

prof. PhDr. Jana Pleskalová, CSc.

prof. PhDr. Oldřich Uličný, DrSc.
